

7. september 2018

Sagsnr.
2018-0229816

Dokumentnr.
2018-0229816-2

Sagsbehandler
Bo Juul Jensen

Bilag 1. Om forvaltningens sanktionspraksis

Notatet er inddelt i følgende hovedpunkter:

- 1. Om rådighed og sanktioner (s. 1)*
- 2. Lovgrundlag (historik og formål) (s. 2)*
- 3. Lovgrundlag (reglerne i dag) (s. 2)*
- 4. Ankestyrelsen og ministeren (s. 3)*
- 5. Organisering i Københavns Kommune (s. 4)*
- 6. Typisk sagsforløb (s. 4)*

1. Om rådighed og sanktioner

Det er en grundlæggende betingelse for at modtage eksempelvis kontanthjælp, at en borger ikke i øvrigt har et rimeligt tilbud om arbejde, og at borgeren aktivt søger at udnytte sine arbejdsmuligheder (i daglig tale kaldes det at stå til rådighed). Ifølge lovgivningen har jobcentret pligt til at vurdere, om personer, der eksempelvis udebliver fra en jobsamtale, fortsat opfylder betingelserne for at modtage hjælp (står til rådighed). Med andre ord er det et kriterium i kontanthjælpssystemet, at retten til at modtage en ydelse modsvarer af pligten til aktiv deltagelse i et givent forløb. Konsekvensen af ikke at overholde pligten kan være, at der sanktioneres (trækkes i hjælpen).

I notatet er spørgsmålet om sanktionering uddybet, ligesom det er beskrevet i hvilke konkrete tilfælde en udeblivelse ikke får konsekvenser (altså hvor borger ikke sanktioneres).

Notatet tager udgangspunkt i de aktivitetsparate borgere og borgere i ressourceforløb (begge er målgrupper efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats).

Definitionen af en aktivitetsparat kontanthjælpsmodtager er en borger, der modtager kontanthjælp, hvor jobcentret vurderer, at borgeren ikke kan påtage sig et ordinært arbejde inden for tre måneder, som gør borgeren i stand til at forsøge sig selv, jf. lov om en aktiv beskæftigelsesindsats § 2, nr. 3, samt bekendtgørelse om en aktiv beskæftigelsesindsats § 2, stk. 2.

Målgruppen for ressourceforløb er borgere, hvis arbejdsevne er så begrænset, at de er i risiko for at få tilkendt førtidspension, hvis der ikke gøres en ekstra, tværfaglig indsats for at understøtte vejen mod job eller uddannelse. Problemerne skal have et omfang, så det vurderes, at borgeren ikke kan komme i ordinært job eller uddannelse

CF 2. kontor, område I

Bernstorffsgade 17
1577 København V

EAN nummer
5798009710178

hverken på kort eller mellemlangt sigt. Målgruppen er nærmere beskrevet i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats § 68 a.

2. Lovgrundlag (historik og formål)

Rådighedsreglerne indebærer, at kommunen har pligt til at give sanktion til personer, der modtager hjælp som eksempelvis aktivitetsparate eller borgere i ressourceforløb, hvis der ikke er en rimelig grund til, at personen ikke har levet op til sin rådighedsforpligtelse – eksempelvis ved udeblivelse fra en jobsamtale – og betingelserne i øvrigt er opfyldt for, at der kan sanktioneres. De rimelige grunde er opremset i aktivlovens (lov om aktiv socialpolitik) § 13, stk. 7.

Når det gælder personer, der modtager hjælp som aktivitetsparate og borgere i ressourceforløb, skal kommunen også særligt vurdere, om der er andre rimelige grunde end de, der er nævnt i aktivlovens § 13, stk. 7, til, at personen ikke har pligt til at udnytte sine arbejdsmuligheder.

Herudover blev det i bemærkningerne til lovændringerne fra 2012 (reformen af førtidspension og fleksjob – og indførelsen af ressourceforløb) og 2013 (kontanthjælpsreformen, lovforslaget om ændring af bl.a. enkelte sanktionsbestemmelser) slået fast, at der ikke skal gives en sanktion, hvor denne ikke fremmer rådigheden hos kontanthjælpsmodtageren eller borgeren i ressourceforløb. Ifølge lovbemærkningerne knytter bemærkningen sig særligt til det forhold, at de pågældende ofte vil have andre problemer end ledighed (misbrug, helbred m.v.).

3. Lovgrundlag (reglerne i dag)

Hvis en aktivitetsparat uden rimelig grund udebliver fra et tilbud eller fra en samtale, skal jobcentret foretage fradrag i kontanthjælpen, jf. aktivlovens §§ 36 og 37. Jobcentret foretager nedsættelse af kontanthjælpen i yderligere en række tilfælde, eksempelvis hvis en borger uden rimelig grund har afvist et tilbud om arbejde, jf. aktivlovens § 39.

Herudover vil hjælpen helt ophøre, hvis borger uden rimelig grund afviser et tilbud m.v.

Tilsvarende bestemmelser gør sig gældende i relation til borgere i ressourceforløb, jf. aktivlovens §§ 69 a – 69 i.

Det er bl.a. en grundlæggende forudsætning for sanktionering, at jobcentret i forbindelse med afgivelse af tilbud/indkaldelse til samtale m.v. skriftligt har informeret om konsekvenserne ved udeblivelse

(risikoen for at blive sanktioneret), jf. aktivlovens § 35, stk. 1, og § 69 a, stk. 1.

Herudover er det en betingelse, at jobcentret har udtømt alle rimelige muligheder for at komme i kontakt med personen med henblik på en vurdering af, om der forelå en rimelig grund til udeblivelsen m.v.

Jobcentret skal altid vurdere om borgeren har haft en rimelig grund til at udeblive fra tilbuddet eller samtalen m.v. For de aktivitetsparate gælder for det første de rimelige grunde, der er nævnt i lov om aktiv socialpolitik § 13, stk. 7 (jf. § 13, stk. 8). Det kan eksempelvis være, at der ikke er anvist et rimeligt tilbud ud fra en vurdering af tilbuddets indhold, at borgeren er syg, manglende mulighed for børnepasning, igangværende aftjening af værnepligt m.v.

Herudover gælder for de aktivitetsparate, at jobcentret skal vurdere, om der i det enkelte tilfælde er andre forhold (udover de opremsede i § 13, stk. 7), der kan begrunde, at den pågældende ikke har pligt til at medvirke (og dermed ikke skal sanktioneres). De andre rimelige grunde kan f.eks. være svær psykisk sygdom, hjemløshed eller misbrugsproblemer.

Det bemærkes, at jobcentrets i forbindelse med udarbejdelse af borgerens plan skal tage hensyn til borgerens situation, herunder sygdomsbillede og sociale problemstillinger som en del af tilbuddets karakter og timeantal.

Når jobcentret vurderer, om den aktivitetsparate ydelsesmodtager er udeblevet fra tilbuddet uden rimelig grund, skal jobcentret også vurdere, om sanktionen i den konkrete situation vil fremme borgerens rådighed for arbejde eller uddannelse. Hvis sanktionen ikke vil fremme borgerens rådighed, skal borgeren ikke have en sanktion. Loven forudsætter en konkret vurdering i forbindelse med den enkelte udeblivelse. Der er således ikke mulighed for – udover de nævnte tilfælde ovenfor – en bredere fritagelse for de angivne krav, idet en sådan generel fritagelse ville tilsidesætte det forudsatte konkrete skøn (skøn under regel).

Tilsvarende betragtninger gør sig gældende i relation til borgere i ressourceforløb.

4. Ankestyrelsen og ministeren

I forbindelse med kontanthjælpsreformen (der trådte i kraft 1. januar 2014) blev der indgået en politisk aftale om, at Ankestyrelsen i perioden fra 2014 til 2016 skulle udarbejde årlige praksisundersøgelser om anvendelsen af sanktioner i kommunerne.

Baggrunden var, at de enkelte kommuner anvendte sanktioner i et meget varierende omfang.

Som opfølgning på den sidste undersøgelse fra 2017 (nr. 3 kom først i 2017) – hvori det bl.a. blev konkluderet, at kun 62 ud af 105 sager var i overensstemmelse med lovgivning og praksis (59 % af sagerne) – skrev beskæftigelsesministeren ud til landets borgmestre for på vegne af regeringen at understrege, at det er vigtigt, at kommunerne håndhæver sanktionsreglerne – og håndhæver dem korrekt (brev af 24. marts 2017 er vedlagt som bilag 1A).

København havde i den 3. undersøgelse 17 sager med. Ankestyrelsen konkluderede, at alle 17 sager var tilstrækkeligt oplyst, og at der i 16 sager var truffet en korrekt afgørelse om sanktion efter aktivlovens § 36. En enkelt afgørelse ville være blevet omgjort, hvis borgeren havde klaget. Denne afgørelse handlede om, at borgeren ikke mødte i tilbud grundet et sygt barn. Ankestyrelsen fandt at kommunen ikke kunne sanktionere, da borgeren ikke havde andre pasningsmuligheder. De pågældende sager fremgår af bilag 2 (tabel 2).

Statistik over Ankestyrelsens praksis ift. sanktionering foretaget af bl.a. København fremgår af bilag 2 til indstillingen.

5. Organisering i Københavns Kommune

Det er K-kassen, der organisatorisk er placeret i Ydelsesservice, der har til opgave at vurdere, om en borger skal sanktioneres for udeblivelse af tilbud eller jobsamtale. Kompetencen til at foretage denne vurdering følger af lov om aktiv socialpolitik § 35, stk. 6.

For tiden overvejer Gladsaxe Kommune, Frederiksberg Kommune og Århus Kommune at etablere k-kasser som i København.

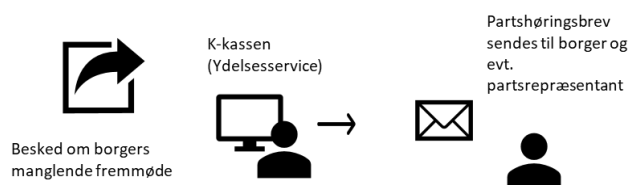
6. Typisk sagsforløb

K-kassen inddrager de oplysninger, som forvaltningen har om borgerens forhold, i den konkrete vurdering af, om der er forhold, der kan begrunde, at borgeren ikke skal have en sanktion. K-kassen inddrager også de oplysninger, forvaltningen har om borgerens grund til at udeblive og hører (partshører) borgeren om, hvad grunden er til, at borgeren ikke mødte til samtalen eller udeblev fra sit tilbud.

1. K-kassen konstaterer manglende fremmøde og indleder partshøring

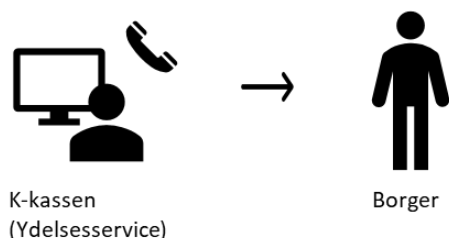
K-kassen konstaterer, at en borger ikke er fremmødt og at årsagen til det manglende fremmøde ikke er godkendt.

K-kassen indleder derefter partshøring af borgeren. Partshøringen giver borgeren mulighed for at blive hørt og komme med yderligere oplysninger vedr. sit manglende fremmøde. Det kan fx være, at borgeren er blevet hospitalsindlagt og har været ude af stand til at meddele sit fravær. Partshøringen sker ved at K-kassen sender et partshøringsbrev til borgeren og til eventuelle partsrepræsentanter, som fx mentor, støttekontaktperson eller familiemedlem mv.

2. *Borger reagerer ikke på partshøringsbrev*

Hvis borger ikke reagerer på det fremsendte partshøringsbrev tjekker K-kassen, om borgeren har rettet henvendelse til jobcentret eller beskæftigelsescentret, eller om der foreligger relevante oplysninger i borgerens sag til brug for at vurdere, om der er grundlag for at sanktionere, hhv. ikke sanktionere borgeren. Der ringes herefter op til borger på det telefonnummer, som er angivet i sagen. Der lægges besked, hvis borgeren ikke tager telefonen.

3. *Det er ikke muligt at opnå telefonisk kontakt med borger*

Er det stadig ikke lykkedes at opnå telefonisk kontakt med borgeren, undersøges sagen nærmere, f.eks. om der foreligger relevante oplysninger i leverandørrapporter omkring borgeren, som skal indgå i rådighedsvurderingen.

Herudover undersøges det om borger f.eks. er genfremmødt i tilbuddet (i de situationer, hvor borgeren er tilknyttet et beskæftigelsestilbud) og om det via den vej, kan lykkes at opnå kontakt med borgeren. Det undersøges, om der er tilknyttet en støttekontaktperson, en mentor, eller om borgeren er tilknyttet rådgivningscentre, hjemløseenheden m.v. således, at kontakt til borger kan skabes via samarbejdspartnere.

K-kassen
(Ydelsesservice)

**Samarbejdspartnere kontaktes via tlf.
eller mail**

- Beskæftigelsestilbud
- Mentor
- Støttekontaktperson
- Boligrådgiver
- Hjemløseenheden
- Rådgivningscenter eller lignende

Har borger ikke tilknyttet en støttekontaktperson, mentor m.v. eller hvis disse ikke har kontakt med borgeren, så skal K-kassen forsøge at få personlig kontakt til borgeren ved et fremmøde på borgerens bopæl.

Det beror på en konkret vurdering af oplysningerne i den enkelte borgers sag, hvilke og hvor mange forsøg på personlig kontakt kommunen skal gøre, før kommunen har udtømt alle rimelige muligheder for at få personlig kontakt med borgeren.

Lykkes det ikke via andre kanaler at få kontakt til borgeren, foretages der som minimum altid ét besøg på hjemmeadressen.

4. Alle muligheder for at opnå kontakt med borger er udtømt

Når det vurderes, at K-kassen har forsøgt at udtømme alle rimelige muligheder for at komme i personlig kontakt med borgeren om grunden til, at borgeren ikke er mødt foretages der en rådighedsvurdering på det foreliggende grundlag og der træffes afgørelse om der skal sanktioneres hhv. ikke sanktioneres.

I de situationer hvor K-kassen træffer afgørelse om sanktion, fremgår det af sagen, at afgørelsen kan revurderes, når der foreligger nye og relevante oplysninger i sagen.

Der er sager, hvor K-kassen vurderer, at der ikke skal træffes afgørelse om sanktion, fordi en sanktion ikke vil fremme rådigheden hos borgeren.

Det overordnede formål med sanktionsreglerne er at sikre, at kontanthjælps- eller uddannelseshjælpsmodtageren står til rådighed, bl.a. for de indsatser, der skal til for at bringe borgeren i arbejde eller uddannelse.

Der er sager, hvor der længe ikke har været kontakt til borgeren, og der er bekymring for borgerens tilstand, hvor sanktion efter en konkret vurdering er den eneste mulighed for at skabe kontakt til borgeren. Når borgeren efterfølgende henvender sig til forvaltningen vurderer K-kassen, om borgerens sanktion skal fastholdes eller annulleres.